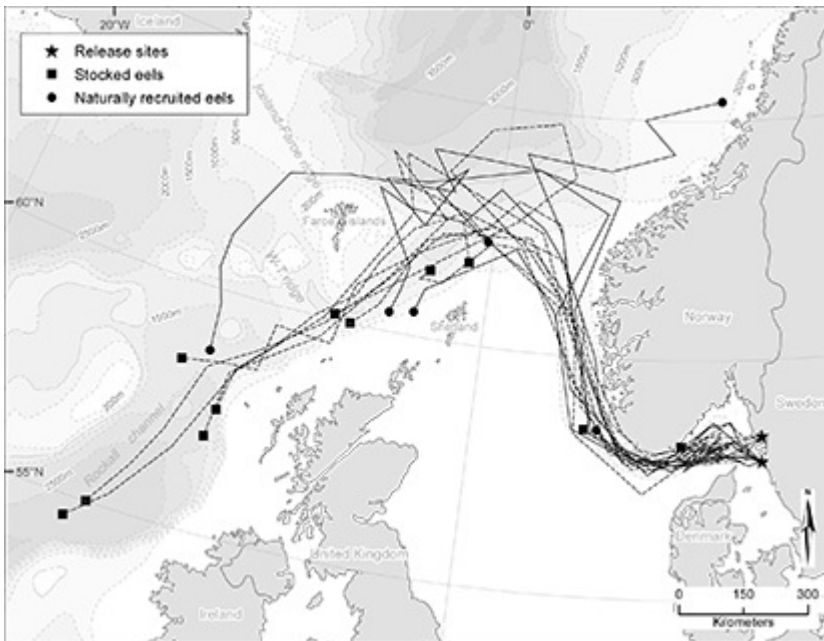

Även utplanterad ål hittar vägen till Sargassohavet

På kartan visas vandringvägen för sju naturligt invandrade ålar (heldragna linjer) och tio ålar som har en bakgrund som utsatta (streckade linjer). Källa: Marine Ecology Progress Series

För första gången har forskare lyckats spåra en vandringväg som nordiska ålar använder under sin färd tillbaka mot Sargassohavet. Dessutom visade det sig att utplanterade ålar följde samma rutt som de ålar som hade tagit sig på egen hand till svenska vatten, och att de betedde sig likadant i övrigt. Det tycks alltså inte finnas fog för den oro som finns för att utplanterad ål inte skulle hitta hem igen. Om detta skriver forskare från bland annat SLU i en kommande artikel i tidskriften Marine Ecology Progress Series.

Ett sammandrag på engelska av artikeln "Behaviour of stocked and naturally recruited European eels during migration" kan läsas på <http://www.int-res.com/prepress/m10646.html>.

Ålarnas liv är fortfarande något av ett mysterium. De föds i Sargassohavet utanför södra USA och flyter som yngel med strömmarna mot Europa – en resa som man tror tar två till tre år. De anpassar sig sedan till ett liv i sötare vatten, antingen i bräckt kustvatten eller så letar de sig upp i bäckar och floder för att leva i insjöar. Vid ungefär 12–20 års ålder vandrar de tillbaka mot Sargassohavet för att föröka sig. Vad som händer på vägen och vilka som når fram vet man fortfarande ganska lite om.

Ålinvandringen till Europa och Sverige har minskat dramatiskt under de senaste årtiondena, och för att stärka de svenska ålbestånden görs utsättningar av ålyngel från Frankrike eller England. En invändning mot denna förvaltningsåtgärd är att omflyttad och utplanterad ål skulle kunna sakna förmåga att finna vägen tillbaka till lekområdet i Sargassohavet. Antagandet är att ållarverna under vägen till uppväxtområdet inpräglar vägen de färdats, och som vuxna orienterar sig i motsatt väg. Nu visar forskare från SLU:s institution för akvatiska resurser, och kollegor från Danmark och England, att denna oro tycks vara obefogad, åtminstone när ålarna påbörjat sin vandring på svenska västkusten.

– Vi har följt lekvandringen hos märkta ålar i upp till 200 mil från den svenska kusten, och det finns inget som tyder på att ålarna är beroende av en inpräglad vandringväg från barndomen, säger SLU-forskaren Håkan Westerberg som har lett studien.

Under åren 2010 och 2011 förseddes ålar med olika typer av sändare och märken för att testa om ål som flyttats 120 mil från England till Sverige hade ett annorlunda vandringsmönster än naturligt invandrade ålar. Försöksålarna kom dels från Enningdalsälven där inga ålutsättningar skett, dels från Ätran där ett flertal dammar hindrat åluppvandring och där utsättning skett i stor skala i över 20 år.

Första året sattes likstora grupper av ål från båda älvarna ut innerst i Gullmarsfjorden. Med hjälp av ultraljudsändare kunde båda gruppernas vandringshastighet i fjorden studeras, samtidigt som datasamlingsmärken gav information om den fortsatta vandringen i havet. Andra året användes satellitsändare och ålarna sattes ut vid Marstrand.

Alla ålar som kunde följas efter att ha lämnat västkusten följde samma tidigare okända väg, längs norska rännan västerut och sedan norrut längs norska västkusten upp till cirka 62°N, varefter de rundade Shetlandsöarna och vände sydväst väster om Skottland. Flera ålar kunde följas över mer än 200 mil, vilket är det längsta någon lyckats följa lekvandrande ålar i havet.

Ingen skillnad kunde påvisas i vandringshastighet, val av väg, simdjup eller annat beteende mellan de naturligt invandrade ålarna och de ålar som flyttats och satts ut.

Mer information

Dr Håkan Westerberg, forskare
Sötvattenslaboratoriet, Drottningholm
Institutionen för akvatiska resurser, Sveriges lantbruksuniversitet
hakan.westerberg@slu.se

Niklas Sjöberg, fiskeribiolog
Sötvattenslaboratoriet, Drottningholm
Institutionen för akvatiska resurser, Sveriges lantbruksuniversitet
010-478 42 44, niklas.sjoberg@slu.se

Artikeln

Behaviour of stocked and naturally recruited European eels during migration. Håkan Westerberg, Niklas Sjöberg, Ingvar Lagenfelt, Kim Aarestrup & David Righton. Marine Ecology Progress Series. doi: 10.3354/meps10646
(Artikeln är accepterad, men har ännu inte publicerats. Ett sammandrag kan dock läsas på <http://www.int-res.com/prepress/m10646.html>)

Mer om ålforskning på institutionens hemsida
<http://www.slu.se/sv/fakulteter/nl-fakulteten/om-fakulteten/institutioner/akvatiska-resurser/radgivning/al-en-hotad-art-och-resurs/>

Pressbilder (får publiceras fritt i artiklar om detta pressmeddelande, fotograf ska anges)

Ål i det fria. Foto: Anders Asp

Ål med den typ av märke man använder för att märka ål som förväntas återfångas i fisket på kusten, innan ålen lämnar Östersjöområdet. Foto: Ingvar Lagenfelt

Publicerat av: David Stephansson